

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 70.895.052 у Хмельницькому університеті
управління та права імені Леоніда Юзькова

РЕЦЕНЗІЯ

кандидатки юридичних наук, доцентки

СЕРДЕЧНОЇ ІРИНИ ЛЕОНІДІВНИ на дисертацію

ГАЛАШ АЛЬБІНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ на тему

**«Усиновлення дітей громадянами України, які проживають за її
межами та іноземцями», поданої на здобуття освітньо-наукового ступеня
доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право**

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування виступають учасниками сімейних правовідносин та потребують особливої уваги з боку держави. Основні сімейні форми влаштування дітей з особливим статусом визначено в Сімейному кодексі України. Загальноприйнятим є правило, що усиновлення виступає пріоритетною формою влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зокрема на особливу увагу заслуговує усиновлення дітей громадянами України, які проживають за її межами та іноземцями.

При усиновленні дитини громадянами України, які проживають за її межами чи іноземцями перед потенційними усиновлювачами постає чимало питань, які потрібно вирішити, щоб набути бажаного статусу, дисертаційне дослідження спрямоване на аналіз та розв'язання основних проблем, які постають при такому виді усиновлення. Тому викладене свідчить про підвищену актуальність теми дослідження, науково-теоретичну і практичну цінність.

***Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків,
рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна.***

Результати дисертаційного дослідження **Альбіни Олександрівни Галаш** є науково обґрунтованими, адже у роботі комплексно опрацьовано широкий спектр проблем, пов'язаних з особливостями усиновлення дітей громадянами України, які проживають за її межами та іноземцями. Авторкою правильно та чітко визначено об'єкт, предмет, методи, мету і задачі дослідження.

Визначення мети та завдань дослідження, логічна побудова роботи дали можливість А.О. Галаш сформулювати низку положень і висновків, які відзначаються оригінальністю та безперечною науковою новизною. Для досягнення поставленої мети і реалізації завдань роботи дисертантка використала широкий спектр методів дослідження.

Текстовий виклад дисертаційної роботи має традиційну структуру і містить необхідні розділи: анотацію, вступ, три розділи результатів власних досліджень, висновки, список використаних джерел і додатки. Виклад матеріалу в дисертаційному дослідженні структурований та взаємопов'язаний між собою. В науковій роботі на підтвердження теоретичних положень використано судову практику, авторка висловлює власне бачення деяких питань, що свідчить про наукову спроможність самостійного опрацювання теми.

Отримані результати мають достатньо високий ступінь обґрунтованості. Дисертантка використала значну кількість наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, дослідила історію становлення проблематики, сформулювала самостійні висновки.

Ознайомлення з дисертацією А.О. Галаш дає змогу говорити про те, що сформульовані в ній наукові висновки та рекомендації мають належну міру достовірності та обґрунтованості, які вимагаються від досліджень рівня доктора філософії.

Варто відмітити, що дослідження А.О. Галаш є детальним аналізом проблеми в сфері усиновлення, зокрема громадянами України, які проживають за її межами та іноземцями. Заслужують на увагу такі пропозиції та висновки авторки:

1. Авторкою розкрито сутність категорії «усиновлення дитини іноземцем або громадянином України, що проживає за кордоном» за допомогою окремих підходів, а також виділено спеціальні ознаки досліджуваного інституту.

2. Дисертанткою проаналізовано становлення сімейно-правового інституту усиновлення, зокрема усиновлення іноземцями, на території українських земель, здійснено аналіз правового регулювання цієї категорії з періоду регулювання нормами канонічного права, звичаєм до періоду чіткого нормативно-правового регулювання цього важливого інституту.

3. Досліджено законодавство зарубіжних держав (Латвія, Словаччина, Румунія, Франція, Чехія, Швейцарія, Болгарія, Молдова, Ірландія та інші) та сформовано три основних підходи щодо визначення порядку усиновлення дітей іноземцями: через визначення національного режиму для іноземців; через визначення колізійних прив'язок щодо законодавства, яке застосовується до правовідносин з усиновлення, що встановлені у цивільних кодексах або окремих законах про міжнародне приватне право; через встановлення окремого порядку усиновлення або виняткового випадку усиновлення дитини іноземцями.

4. В дисертаційному дослідженні позитивно є вказівка на необхідність обмежити можливість усиновлення дитини громадянами України, які проживають на території держави-агресора або держав, які здійснюють сприяння державі-агресору, а також іноземцями, що є громадянами держави-агресора або однієї з держав, які здійснюють сприяння державі-агресору

5. Обґрунтованою є пропозиція авторки збільшити строк дії направлення на знайомство та встановлення контакту з дитиною у разі, якщо особа, яка бажає усиновити дитину є іноземцем або громадянином України, який проживає за межами України до 30 робочих днів з дня видачі.

6. Розроблені пропозиції щодо внесення змін до законодавства, які стосуються узгодження термінології, порядку подання заяви про взяття на облік особи, яка бажає усиновити дитину, щодо процедури та порядку усиновлення тощо, що вказує на високий рівень наукового пошуку.

Повнота викладу положень дисертації в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено в 10 наукових працях, зокрема в 3 наукових статтях у фахових виданнях України, 1 науковій статті у наукових періодичних виданнях іншої держави, 6 тезах доповідей на конференціях та інших наукових заходах

При цьому робота не позбавлена дискусійних положень, які потребують уточнення, зокрема:

1. Додаткового обґрунтування потребує пропозиція авторки передбачити можливість проведення знайомства осіб, які бажають усиновити дитину з дитиною в режимі відеоконференції. Виникає запитання чи можливо в такому форматі об'єктивно з'ясувати відношення один до одного осіб, які бажають усиновити дитину та дитини.

2. Дискусійним та таким, що потребує додаткового обґрунтування є пропозиція авторки покласти на усиновлювачів обов'язок подавати звіти щодо дотримання прав дитини після усиновлення не консульській установі, а суду в порядку судового контролю за виконанням судових рішень.

3. Потребує розкриття питання, щодо суб'єктного складу учасників правовідносин, які виникають при усиновленні дітей громадянами України, які проживають за її межами та іноземцями, зокрема, цікавить підхід авторки щодо розуміння хто виступає учасником цих правовідносин та якими характеристиками вони наділені.

Зазначене не знижує високого наукового рівня дисертації. Здобувачка проявила самостійність у розробленні складної наукової проблеми, провела теоретичний аналіз і отримала вагомні наукові результати. Опубліковані наукові праці здобувачки відображають основні положення дисертаційного дослідження.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження **Галаш Альбіни Олександрівни** на тему «Усиновлення дітей громадянами України, які проживають за її межами та іноземцями», відповідає вимогам, встановленим Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та

доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), пунктам 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, є завершеною самостійною науково-дослідною роботою, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукове завдання, що має істотне значення для науки цивільного права, а його авторка – **Альбіна Олександрівна Галаш** заслуговує на присудження їй освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Рецензентка

доцентка кафедри

цивільного права та процесу

Хмельницького університету управління

та права імені Леоніда Юзькова,

кандидатка юридичних наук,

доцентка

Ірина СЕРДЕЧНА